

Slovo na úvod

Milí čitatelia, koncom roka 2025 dávame do Vašej pozornosti ďalšie číslo nášho časopisu *Dejiny*. Napriek konsolidačným opatreniam, ktoré sa dotkli našej spoločnosti, obsah nášho časopisu zostáva aj naďalej rovnako zaujímavý a bohatý.

Dosť často sa v poslednom období objavujú hlasy o tom, že sa málo číta, hlavne mládež nemá veľmi v oblube čítať knihy v printovej podobe. Je to na škodu, pretože čítanie je pomôckou k získavaniu slovnej zásoby a potom aj na jej základe k formulovaniu myšlienok, k samotnému mysleniu. A to už je iný stupeň vzdelania, rozhľadenosti každého z nás.

Zhodou okolností v tomto vydaní časopisu máme viacero textov, ktoré s vyššie uvedeným súvisia – viac či menej priamo. Ich autori skúmajú napr. existenciu kníhtlačiarní v minulosti, fungovanie *Slovenských národných novín* (1845 – 1848), ako aj periodika z medzivojnového obdobia – týždenníka *Naša Pravda* (1922). Obsahom čísla je osem anotácií monografických prác, zborníkov a edícií dokumentov hlavne s historickou tematikou.

V úvode prinášame tri štúdie od Mgr. Aleša Kotvu, Mgr. Rastislava Moldu, PhD., a doc. Mgr. Marcely Domenovej, PhD. V rubrike *Ludia a doba* PhDr. Ján Tkáč, PhD., približuje profily ôsmich československých a slovenských vyslancov v Juhoslávii v rokoch 1918 – 1941. Doc. PhDr. Peter Kovaľ, PhD. pri príležitosti sedemdesiatych narodenín doc. PhDr. Jána Mojdisa, CSc., načrtol jeho pedagogický i vedecký profesionálny profil. Doc. J. Mojdis pôsobil na Prešovskej univerzite (PU) v Prešove, kde počas svojej kariéry zastával viacero vedúcich funkcií v rámci Inštitútu histórie, akademického senátu Filozofickej fakulty i akademického senátu PU. Rubrika *Rozhovory* prináša interview Nadeždy Jurčišinovej s rektorom PU členom Inštitútu histórie Dr. h. c. prof. PhDr. Petrom Kónyom, PhD., ktorý je v tejto významnej funkcii desať rokov. Predstavujeme aj ďalšiu inštitúciu spätú s dejinami a to Vihorlatské múzeum v Humennom. Jeho história siaha do roku 1960 a sídli v tamojšom renesančnom kaštieli. V rubrike *Pripomíname* charakterizujeme významné osobnosti akými boli Mór Jókai, Štefan Molnár, Ludvík Svoboda, Edvard Beneš a približujeme tiež 130. výročie činnosti Muzeálnej slovenskej spoločnosti. Obsah periodika uzatvára rubrika *Kronika*, kde sú správy o viacerých vedeckých konferenciách, ktoré sa konali v druhej polovici roku 2025 v Prešove, niektoré za medzinárodnej účasti, pričom ich organizátorom bol náš inštitút histórie a účastníkmi aj jeho členovia.

Vážené čitateľky, vážení čitatelia! Želáme vám príjemné čítanie a veľa šťastia, zdravia a úspechov v novom roku.

Ján Džujko

- ◀ V scenérii Bukových vrchov (Bükk) ako administratívna časť maďarského mesta Miškovec sa nachádzajú kúpele Lillafüred. V turisticky obľúbenej oblasti je jazero Hámori, starobylý hrad Diósgyőr, verejnosti prístupné jaskynné systémy, jednou z architektonických dominánt je hotel Palota (A Palotaszálló) s okolitým parkom. Foto: Nadežda Jurčišinová